

Informacja dotycząca organizowania zajęć z religii i etyki w publicznych przedszkolach i szkołach w roku szkolnym 2016/2017

Uprzejmie przypominamy, że od roku szkolnego 2016/2017, uczeń uczęszczający zarówno na zajęcia z religii, jak i na zajęcia z etyki ma wliczane do średniej ocen roczne i końcowe oceny klasyfikacyjne uzyskane z każdego z tych zajęć^[1].

Ponadto informujemy, że z dniem 1 września 2016 r. określono nowe zasady dotyczące umieszczania ocen z religii i z etyki na świadectwach szkolnych^[2]. Na świadectwie szkolnym promocyjnym i na świadectwie ukończenia szkół, w miejscu przeznaczonym na wpisanie ocen klasyfikacyjnych z religii/etyki, wpisuje się:

- poziomą kreskę, jeżeli uczeń nie uczęszczał na żadne z tych zajęć (bez żadnych dodatkowych adnotacji),
- ocenę z religii albo z etyki, jeżeli uczeń uczęszczał na jedno z tych zajęć, bez wskazywania, z jakich zajęć jest to ocena,
- ocenę z religii i ocenę z etyki, jeżeli uczeń uczęszczał zarówno na zajęcia z religii, jak i na zajęcia z etyki.

Pozostałe zasady dotyczące organizowania nauki religii i etyki, przedstawione w informacjach publikowanych na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej w poprzednich latach, nie uległy zmianie. Dla przypomnienia prezentujemy jednak kilka z nich poniżej.

Organizacja zajęć religii i etyki w szkole

Religia (określonego wyznania) i etyka są zajęciami, w których uczeń uczestniczy na zasadzie dobrowolnego wyboru. Podstawą udziału ucznia w zajęciach z religii, z etyki lub w zajęciach z obu przedmiotów jest życzenie wyrażone w formie pisemnego oświadczenia złożonego przez rodziców (opiekunów prawnych) lub pełnoletniego ucznia.

Szkoła nie może domagać się od rodziców lub pełnoletniego ucznia oświadczenia o nieuczęszczaniu na lekcje religii lub etyki. Należy jednak poinformować szkołę, także w formie pisemnego oświadczenia o ewentualnym wycofaniu wcześniej złożonego oświadczenia deklarującego udział ucznia w zajęciach z religii i/lub etyki.

Oświadczenia w sprawie udziału ucznia w zajęciach z religii i/lub etyki, istotne dla organizacji pracy szkoły, są dokumentami zawierającymi dane osobowe. Zatem informacje w nich zawarte mogą być przetwarzane zgodnie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych^[3].

Dyrektor szkoły, umieszczając zajęcia z religii i z etyki w planie zajęć szkolnych powinien uwzględnić różne uwarunkowania istotne dla planowania pracy szkoły (środowiskowe, lokalowe, kadrowe, komunikacyjne). Powinien on wybrać rozwiązanie, które wszystkim uczniom – zarówno biorącym udział w zajęciach z religii i/lub z etyki jak i nieuczestniczącym w zajęciach z tych przedmiotów – zapewni właściwą opiekę i bezpieczeństwo. Dodatkowo należy umożliwić ewentualnym chętnym udział w zajęciach z obu omawianych przedmiotów.

Decyzję dotyczącą wskazania konkretnego czasu, w którym będą się odbywać zajęcia z religii w publicznym przedszkolu ustala dyrektor przedszkola w ramowym rozkładzie dnia każdego

oddziału przedszkolnego. Plan ten ustala się na wniosek rady pedagogicznej, z uwzględnieniem m.in. zasad ochrony zdrowia i higieny pracy oraz oczekiwań rodziców.

Kwalifikacje nauczycieli etyki

Stosownie do obowiązujących przepisów[4], stanowisko nauczyciela etyki może zajmować osoba, która ukończyła odpowiednio:

1) studia wyższe (licencjackie lub magisterskie) na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

2) studia wyższe (licencjackie lub magisterskie) na kierunku, którego zakres określony w standardzie kształcenia dla tego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych obejmuje treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub

3) studia wyższe (licencjackie lub magisterskie) na kierunku (specjalności) innym, a ponadto ukończyła studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, oraz posiada przygotowanie pedagogiczne.

W szkołach podstawowych, gimnazjach i w szkołach ponadgimnazjalnych zajęcia z etyki może prowadzić nauczyciel, który ukończył studia wyższe w zakresie filozofii lub etyki lub ukończył inne studia wyższe i studia podyplomowe w tym zakresie i posiada przygotowanie pedagogiczne. Możliwe jest również powierzenie prowadzenia zajęć z etyki nauczycielowi, który ukończył studia wyższe w innym zakresie niż filozofia/etyka. Stanie się to wówczas, jeśli ich program obejmował treści nauczanego w szkole przedmiotu etyka w zakresie wynikającym z podstawy programowej przedmiotu, określone dla danego etapu edukacyjnego.

Decyzje w zakresie organizacji pracy szkoły lub placówki, w tym o powierzeniu nauczycielowi prowadzenia określonych zajęć, podejmuje dyrektor szkoły[5]. To on ocenia kwalifikacje nauczyciela do nauczania przedmiotu etyka oraz uwzględnia zakres treści nauczania wynikający z podstawy programowej tego przedmiotu.

Biorąc pod uwagę zakres treści przedmiotu etyka określony w podstawie programowej dla I, II i III etapu edukacyjnego można przyjąć, że w klasach I-III szkoły podstawowej zajęcia z etyki może również prowadzić nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej. W klasach IV-VI szkoły podstawowej i gimnazjum – również nauczyciel, który w trakcie studiów wyższych zrealizował zajęcia z zakresu filozofii lub etyki.

[1] Przepis § 20 ust. 2 i § 21 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 201 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 843 i z 2016, poz. 1278).

[2] Przepis pkt 11b w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2010 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 893, z późn. zm.).

[3] Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2016, poz. 922 – tekst jednolity) przedszkola i szkoły, w których oświadczenia zostały złożone, są zobowiązane jako administratorzy tych danych, do dołożenia szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą. W szczególności przedszkole i szkoła są zobowiązane zapewnić, aby dane te były przetwarzane zgodnie z prawem, zbierane dla oznaczonych zgodnie z prawem celów i niepoddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane oraz przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania (czyli do czasu ukończenia szkoły przez ucznia, którego ten dokument dotyczy).

[4] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1264, j.t.).

[5] Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r., poz. 2156, z późn. zm.).